

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie zaleceń do szefów państw lub rządów spotykających się w Brukseli w dniu 24 listopada 2017 r. na piątym szczycie Partnerstwa Wschodniego

(2018/C 054/02)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

- uwzględniając wspólne przywiązanie do prawa międzynarodowego i podstawowych wartości – w tym demokracji, praworządności, poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i równości płci – oraz do gospodarki rynkowej, zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów, na których opiera się Partnerstwo Wschodnie (PW),
- uwzględniając fakt, że konflikty zbrojne i destabilizacja w wielu krajach i regionach leżących w sąsiedztwie UE utrudniają rozwój trwałych partnerstw⁽¹⁾,
- uwzględniając stosowane przez UE od 2016 r. podejście oparte na prawach człowieka obejmujące wszystkie prawa człowieka – gospodarcze, społeczne, obywatelskie, kulturowe czy społeczne – jako jedną z zasad przewodnich pomocy finansowej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI), a także istotną rolę władz lokalnych i regionalnych w obronie kluczowych praw na szczeblu terytorialnym, między innymi w ochronie mniejszości,
- uwzględniając podstawowe zasady autonomii lokalnej, które stanowią europejską wartość usankcjonowaną w Europejskiej karcie samorządu lokalnego,
- uwzględniając wagę angażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, młodzieży i władz lokalnych, zwłaszcza we wdrażanie nowych ram współpracy dwustronnej dla poszczególnych krajów w formie zaktualizowanych programów stowarzyszeniowych i priorytetów partnerstwa w sposób, który przyczynia się do demokratycznej i gospodarczej transformacji państw partnerskich⁽²⁾ i wzmacnia ich stosunki z UE,
- uwzględniając rolę władz lokalnych i regionalnych we wzmacnianiu odporności definiowanej jako szeroka koncepcja obejmująca całe społeczeństwo, które cechują demokracja, zaufanie do instytucji, zrównoważony rozwój i zdolność reform⁽³⁾,
- uwzględniając rolę Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP-u), uznaną w sprawozdaniu z wdrażania przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa oraz we wspólnym dokumencie roboczym służb w sprawie najważniejszych działań PW do 2020 r.,
- uwzględniając zaangażowanie CORLEAP-u w realizację celów PW zgodnie ze zmienioną europejską polityką sąsiedztwa oraz globalną strategią na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, poprzez promowanie i wdrażanie na szczeblu lokalnym uniwersalnych wartości leżących u podstaw UE oraz pogłębianie współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi, ich stowarzyszeniami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego z korzyścią dla wszystkich obywateli,
- uwzględniając sprawozdanie CORLEAP-u „Rozwój aktywności obywatelskiej jako sposób na wzmocnienie demokracji lokalnej w krajach Partnerstwa Wschodniego” oraz zawarte w nim zalecenia,
- uwzględniając sprawozdanie CORLEAP-u „Efektywność energetyczna: rola władz lokalnych i regionalnych” i zawarte w nim zalecenia,
- uwzględniając uruchomienie nowych inicjatyw w zakresie zrównoważonego rozwoju miast, takich jak „Burmistrzowie na rzecz wzrostu gospodarczego”, oraz drugi etap Porozumienia Burmistrzów Wschodu, które są oddolnymi modelami zarządzania mogącymi rozwinąć kontakty władz lokalnych z obywatelami oraz instytucjami lokalnymi i międzynarodowymi,

⁽¹⁾ Opinia KR-u w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa, październik 2016 r.

⁽²⁾ Konkluzje Rady dotyczące Partnerstwa Wschodniego, listopad 2016 r.

⁽³⁾ Wspólny komunikat pt. „Strategiczne podejście do kwestii odporności w ramach działań zewnętrznych UE”.

- uwzględniając przegląd śródkresowy pomocy ENI na lata 2014–2017,
- uwzględniając dalszą zacieśnioną współpracę ze stałymi obserwatorami⁽⁴⁾ CORLEAP-u i innymi partnerami instytucjonalnymi,

Otoczenie strategiczne

1. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne nadal rozwijają się jako partnerzy i podmioty kształtujące politykę w ramach Partnerstwa Wschodniego. Ze względu na to, że wiele z kluczowych wyników PW opiera się na osiągnięciach i nieustających wysiłkach na szczeblu niższym niż krajowy, potrzebne jest dalsze wsparcie tychże władz, by umożliwić im rozwijanie ich roli.
2. Przyjmuje z zadowoleniem wzmocnioną rolę władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu polityk, strategii i inicjatyw przewodnich Partnerstwa Wschodniego, w tym ich większy udział w pracach wielostronnych platform i ich panelach.
3. Przyjmuje szczególnie z zadowoleniem dyskusje poświęcone wzmocnieniu demokracji lokalnej i regionalnej w ramach platformy 1 Partnerstwa Wschodniego – demokracja, dobre zarządzanie i stabilność.
4. Zaleca, by dążono do zorganizowanego dialogu z władzami regionalnymi i lokalnymi oraz ich stowarzyszeniami jako przekrojowego elementu wszystkich czterech obszarów priorytetowych Partnerstwa Wschodniego. Wskazuje, że kontakty międzyludzkie są równie istotne jak więzi gospodarcze i połączenia energetyczne.
5. Podkreśla, że zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych ma kluczowe znaczenie w kontekście wydajnej i skutecznej wielostronnej struktury PW, i apeluje o dalszą ściślejszą koordynację z pracami CORLEAP-u.
6. Nalega na udział władz lokalnych i regionalnych w krajach Partnerstwa Wschodniego w opracowywaniu zaleceń politycznych i prawodawstwa oraz na ich aktywne uczestnictwo w negocjacjach z władzami centralnymi na temat projektów i decyzji będących przedmiotem zainteresowania na szczeblu lokalnym i regionalnym.
7. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji „20 Deliverables for 2020” [20 kluczowych celów na 2020 r.] jako ważny krok prowadzący do zapewnienia konkretnych rezultatów obywatelom krajów Partnerstwa Wschodniego i zobowiązuje się wносить czynny wkład w realizację tych celów.
8. Postuluje odpowiednie polityczne, finansowe i techniczne wsparcie dla wszystkich krajów PW w ramach ukierunkowanych i skuteczniejszych partnerstw z UE, aby lepiej wspierać procesy reform w tych krajach z myślą o umocnieniu demokracji lokalnej i rozwoju terytorialnego.

Demokracja lokalna i dobre rządy

9. Podkreśla, że nadrzędny cel reform lokalnej demokracji i administracji publicznej, w tym poprzez proces decentralizacji, pozostaje zasadniczym elementem wkładu CORLEAP-u we wdrażanie europejskiej polityki sąsiedztwa na szczeblu lokalnym i regionalnym, niezależnie od wybranego stopnia partnerstwa z UE w ramach zmienionej polityki.
10. Stwierdza, że skuteczność zaangażowania UE w krajach Partnerstwa Wschodniego wymaga jak największego udziału społeczności lokalnych, które są coraz bardziej aktywne.
11. Podkreśla, że wybory lokalne są niezbędne do zaangażowania obywateli i powinien im towarzyszyć proces rozważań nad sposobem zwiększenia skuteczności działań na rzecz ogółu społeczeństwa.
12. Uważa, że władze lokalne i regionalne mają najlepsze warunki, aby wspierać rozwój silnego społeczeństwa obywatelskiego i przyczynić się do demokratyzacji i modernizacji lokalnych społeczności.
13. Apeluje o lepsze dostosowanie istniejących unijnych systemów finansowania, w szczególności TAIEX i współpracy partnerskiej, do potrzeb podmiotów lokalnych i regionalnych.
14. Zachęca do podejścia wielopodmiotowego do rozwoju lokalnego i regionalnego w krajach Partnerstwa Wschodniego, opartego na ścisłej współpracy między samorządami lokalnymi i regionalnymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i obywatelami w zakresie różnych działań takich jak wsparcie udzielane stowarzyszeniom sportowym, organizacjom młodzieży lub osób starszych czy też ośrodkom działań obywatelskich.

⁽⁴⁾ Forum Społeczeństwa Obywatelskiego, Zgromadzenie Parlamentarne Euronest oraz Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

15. Wzywa do tego, aby skutecznym reformom mającym na celu decentralizację towarzyszyły skuteczne środki zwalczania korupcji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w celu zapewnienia pozytywnego wpływu silniejszego zarządzania na życie codzienne obywateli.

16. Apeluje o większą rolę i wyposażenie w odpowiednie środki stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych, tak by pomóc władzom samorządowym w sporządzeniu i realizacji oddziałujących na nie strategii i polityk krajowych/ sektorowych/ regionalnych oraz świadczeniu usług.

17. Podkreśla potrzebę otwartego dialogu w ramach angażującej wszystkie strony reformy administracji publicznej i samorządu lokalnego, między innymi reformy terytorialnej, oraz w ramach promowania kultury partnerstwa między władzami lokalnymi i centralnymi.

18. Apeluje o dynamiczne podejście do przejrzystości, zwalczania korupcji oraz uczciwości zawodowej na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, w tym na szczeblu lokalnym. Umożliwi to budowanie zaufania obywateli do władz publicznych oraz poprawę otoczenia rozwoju gospodarczego.

19. Popiera dostosowane do potrzeb indywidualnych podejście obejmujące wiele krajów, którego celem jest zaspokojenie rzeczywistych potrzeb każdego z krajów w najlepszym interesie społeczności lokalnych, oraz większą odporność na szczeblu lokalnym.

20. Opowiada się za trwałymi i przejrzystymi ramami regulacyjnymi, by umożliwić władzom lokalnym i regionalnym zwiększenie ich zdolności organizacyjnych i instytucjonalnych.

21. Ponawia apel, by uproszczono dostęp władz lokalnych i regionalnych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego do funduszy europejskich, we współpracy z samorządami szczebla niższego niż krajowy.

22. Apeluje o strategię budowania potencjału oraz programy, w tym programy szkolenia, zarówno dla pochodzących z wyboru przedstawicieli regionalnych, jak i dla lokalnej administracji, tak by władze lokalne i regionalne mogły przejąć pełną odpowiedzialność za zarządzanie świadczonymi przez siebie usługami.

23. Postuluje, by we wszystkich bieżących reformach lokalnych i regionalnych uwzględniano problematykę równego statusu płci w celu zapobieżenia wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć.

24. Apeluje do krajów Partnerstwa Wschodniego o respektowanie prawa mniejszości narodowych do kształcenia w ich własnym języku, zgodnie z Konwencją ramową o ochronie mniejszości narodowych.

25. Ponawia postulat, by indywidualne sprawozdania roczne UE na temat krajów Partnerstwa Wschodniego zawierały ocenę postępów w rozwoju gospodarczym regionu, procesie decentralizacji, samorządzie lokalnym i współpracy terytorialnej w celu dalszego dostosowania i ukierunkowania wsparcia UE.

26. Zwraca uwagę na stronę internetową dotyczącą podziału uprawnień⁽⁵⁾ udostępnioną i opracowaną przez Europejski Komitet Regionów, na której przedstawiono przegląd szczebli decentralizacji instytucjonalnej i podatkowej w krajach UE i krajach sąsiadujących i która może pomóc w przeprowadzeniu takiej regularnej analizy.

27. Zwraca uwagę na wartościową rolę, jaką odgrywa KR za pośrednictwem programu U-LEAD i grupy zadaniowej ds. Ukrainy, które ułatwiają dzielenie się doświadczeniami i wiedzą między samorządami lokalnymi i regionalnymi z UE i Ukrainy.

Efektywność energetyczna i lokalny rozwój gospodarczy

28. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że jednym z głównych priorytetów PW jest zapewnienie pomocy dla krajów partnerskich w zakresie polityki koncentrującej się na efektywności energetycznej.

29. Apeluje do rządów krajowych, by zwiększyły przydzielone społecznościom wsparcie finansowe i uprawnienia, które są konieczne do rozwinięcia lokalnych strategii energetycznych.

30. Popiera programy szczegółowe Komisji Europejskiej adresowane do władz lokalnych i regionalnych Partnerstwa Wschodniego.

31. Postuluje, by Komisja współpracowała z delegacjami UE w celu znacznego zwiększenia widoczności programów współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także wzmocnienia budowania zdolności na szczeblu niższym niż krajowy.

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers.

32. Zaleca promowanie i umacnianie lokalnych i regionalnych inicjatyw zmierzających do poprawy warunków inwestycyjnych w krajach Partnerstwa Wschodniego takich jak partnerstwa polityczne i gospodarcze między regionami i miastami UE i PW, stowarzyszenia przedsiębiorców oraz sieci.
33. Zaleca, by w ramach wyników, które mają zostać osiągnięte do 2020 r., uzgodniono sektorowe projekty pilotażowe, za których realizację odpowiadałyby władze lokalne i regionalne, tak by można było zdobyć doświadczenie w zakresie decentralizacji.
34. Uważa, że konieczne jest udostępnienie większej ilości zasobów na współpracę transgraniczną, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów międzyludzkich, partnerstw między władzami lokalnymi oraz wymian naukowych, kulturowych i młodzieżowych. Rozszerzenie funduszu małych projektów na kraje objęte europejską polityką sąsiedztwa mogłoby wspierać współpracę na szczeblu lokalnym.
35. Wzywa rządy krajowe, by ułatwiały rejestrację projektów i, w stosownych przypadkach, uczestnictwo europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT) i współtworzących je regionów lub miast w programach współpracy transgranicznej w celu realizacji projektów wynikających z potrzeb danego terytorium.
36. Nalega na zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w proces programowania nowych dwustronnych programów pomocy w ramach ENI na lata 2017–2020.

Bruksela, dnia 11 października 2017 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
